METSÄTALOUS

Kaikkea ei tarvitse tehdä yksin. Hyvä kumppanuusketju tuo varmuutta toimintaan.

TOIMITUSJOHTAJA SEPPO KOVANEN, PETÄJÄVEDEN ENERGIA OY

Lämpöyrittäjien ulottuvilla ainakin 2 000 uutta kohdetta

Lämpöyrittäjyydessä riittää kasvunvaraa. Uusia asiakkaita on saatavissa pk-yrityksistä ja kaukolämmön ulkopuolisilta asuntoalueilta.

Lämpöyrittäjiä on Suomessa noin 300. Vuonna 2012 heidän hoidossaan oli 527 paikallista lämpölaitosta. Alalla on mahdollisuuksia kasvuun.

”Suomessa on ainakin 2 000 kohdetta, jotka voitaisiin tuontienergian sijasta lämmittää kotimaisella raaka-aineella ja joissa tarvittaisiin vähintään megawatin teho”, Bioenergia ry:n toimialapäällikkö **Hannes Tuohiniitty** sanoo.

Hän uskoo, että esimerkiksi pk-yritykset ja paikalliset lämpöyrittäjät löytävät toisensa lähivuosina. Lisäksi uusia asiakkaita on tarjolla asuntoalueilla, jotka eivät kuulu kaukolämpöverkkoon.

Lämpölaitokset käyttivät viime vuonna 1,4 miljoonaa irtokuutiometriä biopolttoainetta, josta 90 prosenttia oli metsähaketta.

”Tuo biopolttoainemäärä on energiana terawattitunnin luokkaa. Sen tuottamiseen olisi tarvittu noin sata miljoonaa litraa öljyä, jonka alviton hinta olisi lähes 80 miljoonaa euroa”, Tuohiniitty laskee.

Kasvu ei tule itsestään

Kasvumahdollisuuksia näkee myös MTK:n energia-asiamies **Ilpo Mattila**.

”Kohteita riittää, mutta tarvitaan paljon aktiivisia ihmisiä, jotka innostuvat paikallisesta energiasta. Tarvitaan lämpöyrittäjiä ja ostajia. Samoin tarvitaan oikeata asennetta kuntapäättäjiltä.”

Asiakkaita riittää, kun kaksi ehtoa toteutuu.

”Asiakasta kiinnostaa ennen kaikkea, että lämpöä riittää kelillä kuin kelillä ja että hinta on halvempi kuin tuontienergialla tuotettuna.”

Lähilämpöä Urjalan malliin

Lämpöyrityksissä on yksittäisen yrittäjän toiminimiä ja useamman yrittäjän renkaita, on osakeyhtiöitä ja osuuskuntia.

Airanteen Energia Oy toimii Urjalassa. Vuonna 2003 aloittaneella yhtiöllä on 80 osakasta.

Lämpöyrittäjien hoitamat lämpölaitokset ja metsähakkeen käyttö

Laitosten lukumäärä, kpl
Metsähakkeen käyttö, 1 000 irtokuutiometriä/vuosi

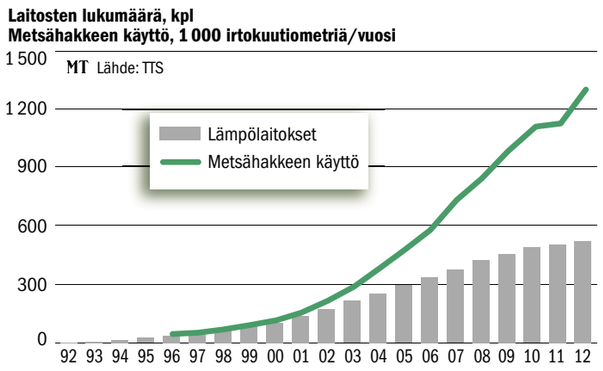

Saman verran on hakeraaka-aineen toimittajia, jotka ovat paikallisia metsänomistajia ja maanviljelijöitä.

”Kaikki tarvittava puu tulee 30 kilometrin säteeltä. Viime vuonna ostimme raaka-ainetta runsaat 14 000 irtokuutiometriä. Käytimme 97-prosenttisesti haketta”, toimitusjohtaja **Simo Vehmaa** kertoo.

Itä-Savon ketju työllistää

Yksityisten asiakkaiden määrä lisääntyy, mutta kunnat ovat yhä lämpöyrittäjien suurin asiakasryhmä.

”Nousevien energiakustannusten kanssa kärvistelevien kuntien kannattaa muistaa kotimainen vaihtoehto. Paikallisen yrittäjän kanssa tehty sopimus takaa senkin, että energiasta maksettu raha jää pyörimään omalle alueelle”, Hannes Tuohiniitty sanoo.

Itä-Savon Lähienergia Oy:n toimitusjohtaja **Laura Hämäläinen** on toisen polven lämpöyrittäjä. Lähinnä Savonlinnan alueella toimivalla yrityksellä on yhdeksän lämpölaitosta.

”Niiden koko vaihtelee 150-kilowattituntisista yli yhteen megawattiin. Asiakkaita on yli 20, yksittäisistä kiinteistöistä taajamaan.”

Itä-Savon Lähienergialla ja energiapuuliiketoimintaa harjoittavalla Metsäenergia Meter Oy:llä on samat omistajat. Yritysten tuoteketju työllistää 10–15 henkeä ympäri vuoden.

”Kaiken lämmitysenergian tuotamme kotimaisesta puutavarasta, josta pääosa on rangoista ja kokopuusta tehtyä haketta. Viime vuonna käytimme puuperäistä polttoainetta 23 000 irtokuutiometriä.”

Rahoittajille lisää tietoa

Kunnallisen päätöksenteon hitaus jarruttaa Hannes Tuohiniityn mukaan lämpöyrittäjyyden kasvua.

Muitakin hidasteita on. Lämpöyritykset eivät aina pysty laajentamaan, vaikka haluja olisi.

Syynä on rahoitus. Tuohiniitty arvioi, että rahoittajat eivät täysin ymmärrä toimialaa. Pitkäaikaisiakaan lämpösopimuksia ei välttämättä hyväksytä lainan vakuudeksi.

”Sopimukset saatetaan tehdä hyvinkin pitkäksi ajaksi ja ne tuottavat vakaata tuloa. Kummastelen, että sopimuksia ei kelpuuteta vakuudeksi.”

ANTTI KANTOLA

LÄMPÖYRITTÄJYYS

Kotimaista energiaa paikallisesti

Lämpöyrittäjyys on pienyritystoimintaa, jossa myytävä tuote on lämpö.
Lämpöyrittäjiä on runsaat 300. Vuonna 2012 paikallisia lämpölaitoksia oli 527. Niiden yhteenlaskettu teho oli yli 300 megawattia.
Yrittäjät tarjoavat yhä useammin lämmön kokonaistoimituksen. Yrittäjä omistaa lämpölaitoksen tai huolehtii sen toiminnasta. Lisäksi yrittäjä vastaa tarvittavan raaka-aineen hankinnasta ja lämmön jakelusta.
Yritykset ovat pieniä, keskimäärin ne työllistävät yhden ihmisen. Lämpöyritysten yhteenlaskettu liikevaihto arvioidaan 45 miljoonaksi euroksi.
Usein lämpöyrittäjyys on maa- ja metsätalouden sivuelinkeino.

UPM siirtää pääkonttorin väkeä Saksaan

UPM suunnittelee Euroopan ja Pohjois-Amerikan paperiliiketoimintojen pääkonttorin siirtoa Helsingistä Saksan Augsburgiin.

Yhtiö aloittaa yt-neuvottelut, jotka saattavat johtaa Suomessa enintään 45 työpaikan vähennykseen. Neuvottelujen piirissä on 75 ihmistä.

Neuvottelut eivät koske toimitusketjua Tampereella eivätkä tehtaiden organisaatioita, UPM kertoo tiedotteessaan.

Tavoitteena on nykyistä pienempi ja ketterämpi organisaatio, jossa on vähemmän tasoja ja jossa johto osallistuu aiempaa enemmän operatiiviseen työhön.

Toimenpiteet ovat yhtiön mukaan välttämättömiä ensimmäisen vuosipuoliskon huonon tuloskehityksen vuoksi.

UPM ilmoitti viimeisimmästä tulosparannusohjelmasta elokuun alussa. Siinä yhteydessä kerrottiin myös, että uusien paperiliiketoiminta-alueiden johto sijoittuu markkina-alueilleen.

Yhtiön pääkonttorin UPM on vakuuttanut pysyvän Helsingissä.

Tulosparannusohjelmassa 200 miljoonaa euroa on määrä saada kokoon nykyisten liiketoimintojen kustannussäästöistä. Toinen 200 miljoonaa euroa pitäisi löytyä uusien hankkeiden kasvavista käyttökatteista.

MT

Henkilöstö kovilla muutoksissa

Metsäalan raju rakennemuutos on pistänyt metsäalalla työskentelevät koville.

”Henkilöstöä on vähennetty metsäalalla kovalla kädellä viime vuosina. Sen sijaan työt eivät ole vähentyneet väen mukana”, toteaa puheenjohtaja **Håkan Nystrand** Metosta.

Tuoreen työhyvinvointikyselyn mukaan noin puolet metsäasiantuntijoista on sitä mieltä, että heidän työmääränsä ei ole mitoitettu oikein. Vain alle viidennes katsoo, että työmäärät ovat kohdallaan.

Kiire stressaa ja vaikuttaa fyysiseen ja psyykkiseen hyvinvointiin. Melkein puolet vastaajista myöntää, ettei töitään ehdi aina tehdä normaalina työaikana.

MT

Metsäkoneyrittäjä muuttui lämpöyrittäjäksi

PETÄJÄVESI (MT)

Petäjäveden Energia Oy:n toimitusjohtaja **Seppo Kovanen** viettää lämpöyrittäjyytensä kymmenvuotisjuhlaa. Metsäkoneyrittäjä laajensi lämpöyrittämiseen vuonna 2003.

”Petäjävesi pani silloin lämpölaitoksensa myyntiin. Kunta oli pyytänyt tarjoukset isoilta energiayrityksiltä. Menin kunnanjohtajan puheille ja kysyin, voinko minäkin tehdä tarjouksen.”

Kovanen jätti tarjouksen, jonka kunta hyväksyi. Lämpölaitos ja runsaat kolme kilometriä kaukolämpöverkkoa siirtyivät perustettavan yrityksen nimiin. Näin syntyi Kovasen ja kumppaneiden osakeyhtiö.

”Kaukolämpöverkkoa on laajennettu noin viisikilometriseksi ja laitoksen kattilat on uusittu. Kolmen megawatin pannu on vuodelta 2005 ja yksimegainen vuodelta 2010. Pienempi riittää kesäkäytössä, kunnon talvikeleillä molemmat kattilat vinkuvat täysillä”, Kovanen kertoo.

Lasku menee 65 osoitteeseen

Kovasen yritys jakaa lämpöään Petäjäveden kirkonkylän taajamassa.

”Lasku menee 65 osoitteeseen. Asiakkaina on kunnan kiinteistöjä, teollisuutta ja yksityisten asuntoja. Kaukolämpöverkkomme piirissä on noin 500 asukasta.”

Kovasen itsensä lisäksi yritys työllistää yhden vakituisen ja yhden osa-aikaisen työntekijän. Liikevaihto on 700 000–800 000 euron tasossa.

Yrittäjien verkosto toimii

Muutos metsäkoneyrittäjästä lämpöyrittäjäksi ei ollut aivan yhtäkkinen. Koneyrittäjä Kovanen teki monta vuotta polttoainetta lämpöyrittäjä Kovasen tarpeisiin.

”Nyt on alkamassa kolmas vuosi, jolloin valtaosa tarvittavasta puusta tulee ulkopuoliselta toimittajalta.”

Petäjäveden Energia ostaa tarvitsemansa puun OK-yhtiöiltä. Se on Kainuussa ja Keski-Suomessa toimiva metsäenergiayhtiö.

”Olen itsekin osakkaana noin 35 yrittäjän yhtiössä.”

Kovanen kuuluu yrittäjiin, jotka korostavat toimivan verkoston merkitystä.

”Kaikkea ei tarvitse tehdä yksin. Hyvä kumppanuusketju tuo varmuutta toimintaan.”

ANTTI KANTOLA

”Yli 90 prosenttia polttoaineestamme on haketta, jota käytämme noin 18 000 irtokuutiometriä vuodessa”, toimitusjohtaja Seppo Kovanen kertoo. Taustalla näkyvä rakennus kätkee sisäänsä yhden megawatin kattilan.

JANNE NOUSIAINEN

LAURA VESA

Korkeakosken saha hylkäsi öljyn ja lisää kuoren polttoa

JUUPAJOKI (MT)

UPM:n Korkeakosken sahan lämpövoimalassa ei enää pala raskas polttoöljy, vaan kaikki lämpö syntyy sahan käyttämien tukkien kuorta, purua tai tasauspätkiä polttamalla.

”Lämpöenergian tuotannossa saha on nyt täysin omavarainen. Oma lämpölaitos tuottaa kaiken tarvittavan lämmön ja höyryn omista sivutuotteista”, sahan johtaja **Sami Kotivuori** kehuu.

Energiaa kuluu suuria määriä sahatavaran kuivaukseen, mikä on usein tuotannon pullonkaula.

Korkeakosken sahan vanhan lämpölaitoksen tilalle valmistui kesän lopulla uusi. Vanhassa paloi kuoren seassa raskasta polttoöljyä vuosittain 700 tonnia. Fossiilisen polttoaineen osuus oli liki kolmannes.

Aiemmin kaikelle kuorelle ei löytynyt Korkeakoskella käyttöä, vaan sitä jouduttiin kuljettamaan muualle, muun muassa Jämsänjokilaakson tehtaille 75 kilometrin päähän.

”Nyt sahausprosessissa ylijäävä kaikki puun kuori voidaan hyödyntää lämmöntuotantoon, joten sivutuote- ja jätekuljetukset vähenevät merkittävästi”, Kotivuori sanoo.

Hiukkaspäästöissä suuri vähennys

Voimalassa syntyvä tuhka menee metsänlannoitukseen tai maanrakennukseen.

Paremman polttotekniikan vuoksi sahan hiukkaspäästöt vähenevät 70 prosenttia.

”Piipusta ei enää tule tummaa savua, eikä ensi talvena näy nokea hangella”, Kotivuori lupaa.

Tehokkaasta poltosta kertoo myös se, että vanhaa voimalaa piti nuohota kerran viikossa, nyt riittää kaksi kertaa vuodessa.

Kuori on pääpolttoaine. Talvella lumisen ja jäisen kuoren sekaan tarvitaan jonkin verran kuivia tasauspätkiä.

Lämpövoimalassa on kaksi seitsemän megawatin tehoista täysin samanlaista kattilaa.

Voimala täysin automatisoitu

Kahden kattilan ratkaisu on yhtä suurta parempi, koska huollot sujuvat ilman varavoimalaa. Huollon ajan saha pärjää yhdellä kattilalla.

Uusi voimala on täysin automatisoitu, eikä sen käyttämiseen tarvita työntekijöitä kuin huoltojen yhteydessä.

Lämpövoimalan rakentaminen maksoi Kotivuoren mukaan vähemmän kuin 10 miljoonaa euroa.

Voimalan valmistaja on itävaltalainen Urbas, jolla on ylivoimainen markkinaosuus teollisten sahalaitosten kattilatoimittajana Euroopassa.

Korkeakoskella sahataan noin 300 000 kuutiometriä mäntysahatavaraa vuodessa. Tukkia siihen tarvitaan noin 600 000 kuutiometriä.

Saha työllistää 80 ihmistä.

UPM:n Suomen sahojen kapasiteetti on noin 1,4 miljoonaa kuutiometriä.

Seikku Porissa sahaa vain kuusta, Alholma Pietarsaaressa ja Kaukas Lappeenrannassa sahaavat mäntyä ja kuusta.

JUHA KAIHLANEN

UPM:n Korkeakosken sahan ohjaamossa valvotaan myös tukkien kuoren syöttöä lämpövoimalan siiloon.

”Nyt sahausprosessissa ylijäävä kaikki puun kuori voidaan hyödyntää lämmöntuotantoon, joten sivutuote- ja jätekuljetukset vähenevät merkittävästi”, sahan johtaja Sami Kotivuori sanoo. Aiemmin kuorta vietiin Jämsänjokilaakson tehtaille. Uusi lämpövoimala on täysin automatisoitu. Sahan hiukkaspäästöt vähenevät 70 prosenttia, ja hiilidioksidipäästöt loppuvat kokonaan.